

Петар Лубарда

Петар Лубарда ([Љуботињ](#), [27. јул 1907](#) — [Београд](#), [13. фебруар 1974](#)), један од највећих југословенских и српских [сликара 20. века](#). Био је редовни члан [САНУ](#) и спољни члан [ЈАЗУ](#). У САНУ је оставио писмо у којем захтева да се при сваком излагању његових дела обавезно нагласи да је по народности Србин.

Биографија

Основну школу је похађао у [Љуботињу](#), [Цетињу](#) и [Херцег Новом](#), а гимназију у Херцег Новом, [Шибенику](#), [Сињу](#) и [Никшићу](#) где почиње да слика. Студије сликарства започео у [Београду 1925](#). Уметничкој школи, а наставља кратко у [Паризу 1926](#). на Académie des Beaux Arts. У [Црну Гору](#) се враћа [1932](#). и исте године долази у Београд. У Паризу други пут борави од [1938](#). до [1940](#).

Прву самосталну изложбу имао је 1925. у Никшићу а потом [1927](#). и [1929](#). у Паризу и [Риму](#). Од 1927. године учествовао је на многобројним колективним изложбама у земљи и иностранству.

Био је члан Друштва српских уметника „Лада“ од 1938, Групе „Самостални“ од [1951](#), као и УЛУС-а, УЛУЦГ-а и СУЛУЈ-а.

Ратне године од [1941](#). до [1944](#). проводи у заробљеништву у логорима у [Немачкој](#) и [Италији](#). Његовог оца, краљевског официра стрељали су партизани, па је извесно време, као идеолошки неподобан, имао проблема у уметничкој каријери.

Од [1945](#). ради као професор на Ликовној академији у Београду. Године [1946](#). одлази на [Цетиње](#) где учествује у фомирању првих стручних ликовних институција у [Црној Гори](#): отвара се Умјетничка школа на Цетињу у који је био предавач и директор. Школа се 1947—1948. премешта у [Херцег Нови](#). У Београд се враћа [1950](#). године где остаје до краја живота.

Дописни члан [САНУ](#) постаје [1959](#), а редовни [1961](#).

Сликарску заоставштину поклонио је Београду [1973](#). године. Био је ожењен Вером (умрла 2008. године).^[1] Њихова кућа је претворена у легат и обновљена 2012. године,^[2] а за публику је отворена 2014. године.^{[3][4]}

Године [1997](#). установљено је највеће признање „Петар Лубарда“ које се додељује за ликовну уметност у Црној Гори.

Сликарство

Сликарски пут Петра Лубарде започиње тамо где је рођен - у црногроском кршу и брдима који су му се трајно урезали у стваралачку меморију. Практично, у свему што је сликао, као пластичка матрица може се идентификовати тај први визуелни пејсаж који га је од рођења окруживао. Као да се у сваком од каснијих знаменитих циклуса враћао линијама, облицима и колориту крајолика који је понео и носио ма куда да се кретао Црном Гором, Србијом, Европом и светом. Почео је да слика на својеврсни реалистички начин који је већ попримио светло-тамне валерске односе светла који су трагали за наглашеним говором сликарске материје. Драматика сликарског prizora подигнута је на прелазу тридесетих у четрдесете године, а симболично је видљива у Закланом јагњету ([1940](#)).

За ову слику су многи критичари истакли да по суровости prizora наговештава катаклизму Другог светског рата. После рата, Лубарда се упустио у дотад непознату авантуру у српском и југословенском сликарству отварајући потпуно слободне путеве креативности, најпре у маниризму колористичког експресионизма, у коме је форму редуковао до границе препознатљивости, а одмах затим је своје сликарство увео у асоцијативну и апстрактну фазу која је дефинитивно обележила не само његов опус већ и целокупно наше сликарство друге половине двадесетог века. Од историјског је значаја била његова изложба одржана 1951. године у Галерији УЛУС-а у Београду која је показала цео пластички програм обнове нашег сликарства после епохе социјалистичког реализма и открила тај танани пелаз из експресивног реализма у асоцијативну апстракцију. Нека од најпознатијих дела из тог периода су: Битка на Вучјем долу ([1950](#)), Гуслар ([1952](#)), Коњи ([1953](#)), Косовски бој (1953).